

Blok B & C Woningstichting Goud Wonen te Uithuizen

Quickscan natuurbescherming Omgevingswet

Kenmerk: 240013

Rapport

KANTOOR ALMERE

Landdrostdreef 124

1314 SK Almere

T 036 8200376

KANTOOR GRONINGEN

Friesestraatweg 213 A-D

9743 AD Groningen

T 0596 633355

KANTOOR HOOGEVEEN

Elbe 2

7908 HB Hoogeveen

T 0528 373982

project	Quicksan natuurbescherming Omgevingswet Blok B & C Woningstichting Goud Wonen Uithuizen	kenmerk 240013
---------	---	----------------

versie rapport	versienummer	datum	reden vervallen
	1.0	10 januari 2024	Vigerende versie

auteur	[redacted]
controle en vrijgave	[redacted]
paraaf	[redacted]

opdrachtgever	Woningstichting Goud Wonen Postbus 84 9980 AB UITHUIZEN
---------------	---

contactpersoon	[redacted]
----------------	------------

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een quickscan natuurbescherming Omgevingswet die is uitgevoerd ter plaatse van Blok B & C Woningstichting Goud Wonen te Uithuizen, in opdracht van Woningstichting Goud Wonen. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2024 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2024 Quicksan natuurbescherming Omgevingswet Blok B & C Woningstichting Goud Wonen te Uithuizen, kenmerk 240013, d.d. 10 januari 2024

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Kwaliteitsborging	5
1.3	Wettelijk kader	5
1.4	Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen	6
1.4.1	Huidige situatie	6
1.4.2	Voorgenomen ontwikkelingen	14
2.	Inventarisatie en effectbeoordeling	15
2.1	Bronnenonderzoek	15
2.2	Veldinspectie	15
2.3	Toetsing	15
3.	Effectbeoordeling Natura 2000-gebieden en overige beschermde gebieden	16
3.1	Natura 2000	16
3.1.1	Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000-gebieden	16
3.1.2	Potentiële effecten	16
3.1.3	Ecologische relaties	17
3.1.4	Effecten stikstofdepositie	17
3.2	Natuurnetwerk Nederland	18
3.3	Natuur buiten het NNN	18
4.	Effectbeoordeling soortenbescherming	20
4.1	Flora	20
4.2	Broedvogels	20
4.2.1	Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1-4)	21
4.2.2	Overige soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	24
4.2.3	Soorten zonder jaarrond beschermd nest	26
4.3	Vleermuizen	26
4.3.1	Verblijfplaatsen	26
4.3.2	Vliegroute	28
4.3.3	Foerageergebied	28
4.4	Grondgebonden zoogdieren	28
4.4.1	Beschermde grondgebonden zoogdieren	28
4.4.2	Overige grondgebonden zoogdieren met een provinciale vrijstelling	28
4.5	Overige soorten	28
4.6	Rode Lijst soorten	28
5.	Conclusie en advies	30
5.1	Natura 2000-gebieden, overige beschermde gebieden	30
5.1.1	Natura 2000-gebieden	30
5.1.2	Natuurnetwerk Nederland	30
5.2	Flora en fauna activiteit	30
5.3	Advies en vervolgstappen	31
5.3.1	Stikstofdepositie	31
5.3.2	Soortgericht nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen	32
5.3.3	Overige broedvogels	32
5.3.4	Specifieke zorgplicht	32
5.4	Verantwoording	33

Geraadpleegde bronnen	34
Bijlage 1 Overzicht vrijgestelde soorten provincie Groningen	36
Bijlage 2 Indicatieve lijst vogels met jaarrond beschermde nesten ministerie van EZ.	37
Bijlage 3 Uittreksel NDFF	38
Bijlage 4 Uittreksel NDFF Rode Lijst soorten	39

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en het doel van het onderzoek en het wettelijk kader. Daarnaast wordt ingegaan op de huidige situatie van het projectgebied en de beoogde ontwikkeling.

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen renovatie van de woningen ter plaatse van blok B en C van Woningstichting Goud Wonen te Uithuizen.

Omdat de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben op beschermde natuurwaarden, is het voornemen getoetst aan de natuurwet- en regelgeving. Het doel van de quickscan natuurbescherming Omgevingswet is inzicht verkrijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden als gevolg van het project. Indien negatieve effecten niet zijn te voorkomen, wordt geadviseerd omtrent de vervolgstappen.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties en sloopbegeleiding.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de vergunningen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot de Omgevingswet.

1.3 Wettelijk kader

Voor de bescherming van natuurwaarden is de Omgevingswet (Ow) van toepassing. De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en houtopstanden. Daarnaast zijn ook bijzondere natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) relevant. De volledige wetstekst is hier te vinden: <https://wetten.overheid.nl>. De regels voor natuur zijn (voornamelijk) uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefgebied (Bal) en het Besluit kwaliteit leefgebied (Bkl).

Aangezien voor voorliggend project geen bomen worden gekapt, is het aspect beschermde houtopstanden niet relevant. De quickscan gaat uitsluitend in op de onderdelen Natura 2000-activiteit, Flora en fauna activiteit en overige beschermde natuurgebieden (onder andere NNN).

Natura 2000

Artikel 5.1, eerste lid van de Omgevingswet en Afdeling 11.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor bescherming van habitattypen, habitats van soorten en leefgebieden van soorten en vogels.

Vooraf is verplicht te beoordelen of projecten significant negatieve effecten in of in de nabijheid van op Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben. Als uit de beoordeling (voortoets) blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significante) effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling en/of een vergunning nodig.

Daarnaast is in het Bal een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden (art 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Natuurnetwerk Nederland

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in artikel 2.44 Ow, en uitgewerkt in provinciale verordeningen. Provincies wijzen gebieden aan die het NNN vormen. Via de provinciale verordeningen worden, in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden-, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen (art 7.7 en art 7.8 Bkl).

Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan of omgevingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet is toegestaan. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

Overige provinciale natuurgebieden

Provincies kunnen ook overige natuurgebieden aanwijzen, waaronder bijzonder provinciale natuurgebieden, weidevogelgebieden en ganzenfoerageer-/rustgebieden (art 2.44 5^e lid Ow). Deze zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsverordeningen.

Flora en fauna activiteit

In artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal is het onderdeel flora en fauna activiteit opgenomen. De beschermingsregimes ten aanzien van beschermde soorten zijn te onderscheiden in Vogelrichtlijnsoorten (art 11.37 Bal), Habitatrichtlijnsoorten (art 11.47 Bal) en nationaal beschermde soorten (art 11.54 Bal). De Ow schrijft daarnaast in algemene zin een zorgplicht voor de fysieke omgeving voor (art 1.3) en voor natuur is dat nader uitgewerkt in een specifieke zorgplicht in het Bal (art. 11.27 Bal).

De Ow gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een vergunning. De provincie Groningen is bevoegd gezag voor het uitvoeren van de Omgevingswet en heeft voor de implementatie een verordening opgesteld met daarin onder andere een lijst met de vrijgestelde soorten (zie bijlage 1).

Rode lijst soorten

Daarnaast dient aandacht besteed te worden aan activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. Deze regels gelden in artikel 11.27 (specifieke zorgplicht soorten). Hierbij dient voorafgaand van de activiteit nagegaan te worden of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van rode lijst soorten, genoemd in bijlage IX of in rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19 vierde lid, onder a, onder 4 van de Omgevingswet.

1.4 Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

1.4.1 Huidige situatie

Het projectgebied betreft 109 woningen gelegen binnen de bebouwde kom van Uithuizen. Het gaat om de volgende adressen:

- Hamrikhof 1 t/m 17;
- Vicariehof 1 t/m 13;

- ✂ Departementsstraat 22 t/m 22c, 34 t/m 34c, 36 t/m 36c, 38 t/m 38c, 40 t/m 40c, 42, 44, 46 en 48;
- ✂ Nijverheidsweg 2 t/m 10 (even)
- ✂ Molenerf 20 t/m 54 (even);
- ✂ Aak 3 t/m 13 (oneven) en 13a t/m 13f ;
- ✂ Botter 14 t/m 52 (even);
- ✂ Treubweg 32.

Hamrikhof, Vicariehof, Departementsstraat en Nijverheidsweg

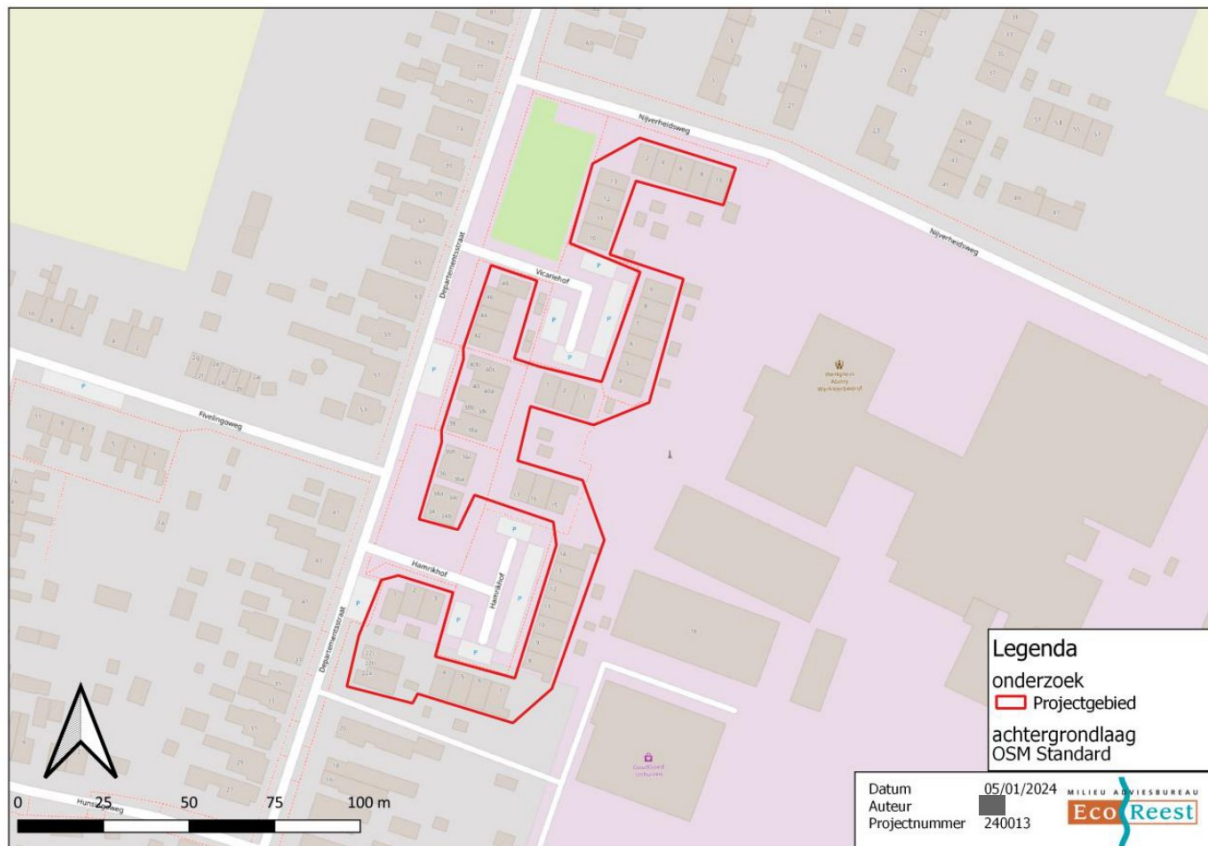
De woningen aan de Hamrikhof, Vicariehof, Departementsstraat 42 tot en met 48 en Nijverheidsweg zijn rijwoningen van twee woonlagen. Met uitzondering van sommige hoekwoningen hebben de woningen ook een zolder. De woningen zijn opgetrokken uit bakstenen gevels met spouw en de schuine daken zijn bedekt met dakpannen. De woningen hebben grotendeels zadeldaken, de meeste hoekwoningen hebben echter een deels plat dak. In de hellende daken zijn dakramen aanwezig. De gootlijnen zijn ter hoogte van de eerste verdiepingvloer. Het blok van de Vicariehof 10 tot en met 13 en Nijverheidsweg 2 tot en met 10 zijn met elkaar verbonden door middel van een uitbouw van één bouwlaag. De woningen hebben voor- en achtertuinen welke grotendeels verhard en omheind zijn.

De woningen aan de Departementsstraat 22 tot en met 22c, 38 tot en met 38c en 40 tot en met 40c zijn rijwoningen met dubbele bewoning. De woningen hebben twee woonlagen en een zolder. De gevels zijn opgetrokken uit bakstenen met spouw en de zadeldaken zijn bedekt met dakpannen. Op ieder uiteinde van de nok is een schoorsteen geplaatst. De woningen hebben grotendeels verharde voor- en achtertuinen en balkons op de eerste verdieping.

De woningen aan de Departementsstraat 34 t/m 34c en 36 t/m 36c behoren tot een appartementencomplex van twee bouwlagen met plat dak. De gevels zijn opgetrokken uit bakstenen met spouw en het bitumen dak is niet bedekt met grind. Het complex bestaat uit twee blokken met een galerij overdekt met kunststof golfplaten tussen de blokken in. Op het midden van de appartementencomplexen, aan de zijdes van de galerij, zijn twee zadelvormige verhogingen aanwezig van kunststof panelen met aluminium afwerking. De woningen hebben geen tuinen, maar worden omringd door verharding en een gazon.

De woningen bevinden zich in het noorden van de bebouwde kom van Uithuizen. De omgeving bestaat hoofdzakelijk uit een woonwijk met een industrieterrein/bedrijfsgebouwen ten oosten van het projectgebied. Oppervlaktewater is afwezig, het dichtstbijzijnde oppervlaktewater is een vijver 500 meter ten westen en het Boterdiep 600 meter ten zuiden. Uithuizen wordt omringd door agrarische velden.

Het projectgebied is in kaart weergegeven in figuur 1.1. Figuur 1.2 tot en met 1.5 geven een impressie van het projectgebied.

Figuur 1.1 Projectgebied aan de Hamrikhof, Vicariehof, Departementsstraat en Nijverheidsweg

Figuur 1.2 Indruk van de woningen aan de Hamrikhof.

Figuur 1.3 Indruk van de woningen aan de Departementsstraat 42 tot en met 48.

Figuur 1.4 Indruk van de woningen aan de Departementsstraat 38 tot en met 38c.

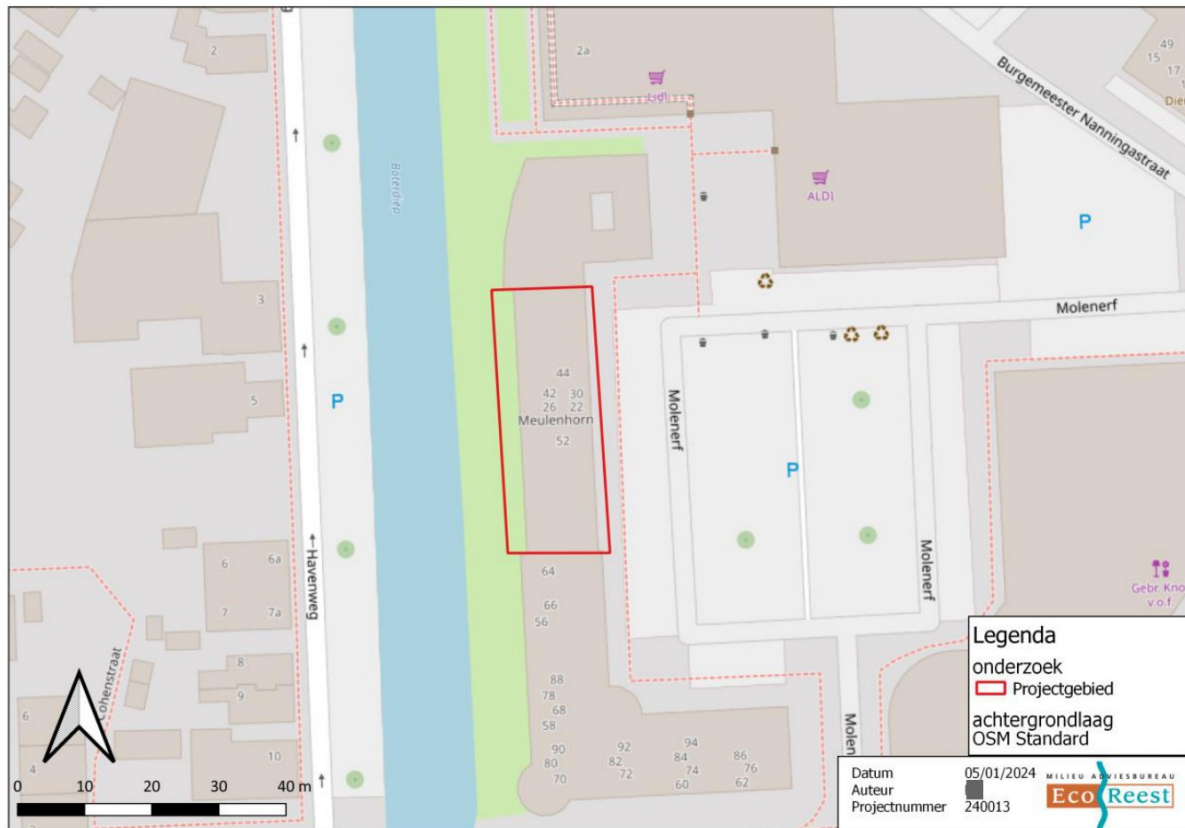

Figuur 1.5 Indruk van de woningen aan de Departementsstraat 36 tot en met 36c.

Molenerf

De woningen aan Molenerf bestaan uit een appartementencomplex van twee bouwlagen met plat dak. De gevels zijn opgetrokken uit bakstenen met spouw en het bitumen dak is bedekt met grind. Aan de oostzijde van het gebouw bevinden zich de overdekte galerijen. Aan de westzijde van het gebouw bevinden zich balkons en grotendeels verharde achtertuinen, welke aan een gazon grenzen. De woningen binnen het projectgebied zijn verbonden aan een groter complex welke zich aan een verharde parkeerplaats bevindt. Aan deze parkeerplaats liggen ook enkele winkels. Het projectgebied bevindt zich in het centrum van Uithuizen en de omgeving bestaat uit een woonwijk. Oppervlaktewater is afwezig binnen het projectgebied, het dichtstbijzijnde oppervlaktewater is het Boterdiep op minder dan 10 meter ten westen van het projectgebied. Uithuizen wordt omringd door agrarische velden.

In figuur 1.6 is het projectgebied in kaart weergegeven. Figuur 1.7 en 1.8 geven een indruk van het projectgebied.

Figuur 1.6 Ligging van het projectgebied aan Molenerf.

Figuur 1.7 Indruk van de voorzijde van de woningen aan Molenerf.

Figuur 1.8 Indruk van de achterzijde van de woningen aan Molenerf.

Aak, Botter en Treubweg

De woningen aan de Aak, Botter en Treubweg bestaan uit rijwoningen met twee woonlagen met zolder. De gevels zijn opgetrokken uit bakstenen met spouw en de zadeldaken zijn bedekt met dakpannen. In de daken zijn dakramen aanwezig. De kopgevels bestaan voor de bovenste helft uit kunststof panelen in plaats van bakstenen. De gootlijnen bevinden zich ter hoogte van de eerste verdiepingvloer. De woningen aan de Botter 14 t/m 44 hebben tevens een dakkapel met plat dak. De woningen hebben deels verharde en omheinde voor- en achtertuinen.

Oppervlaktewater is afwezig binnen het projectgebied. Het dichtstbijzijnde oppervlaktewater is het Boterdiep op 150-200 meter ten westen. Het projectgebied bevindt zich in een woonwijk in het zuidoosten van de bebouwde kom van Uithuizen. Uithuizen wordt omringd door agrarische velden.

In figuur 1.9 is het projectgebied in kaart weergegeven. Figuur 1.10 en 1.11 geven een indruk van het projectgebied.

Figuur 1.9 Ligging van het projectgebied aan de Aak, Botter en Treubweg.

Figuur 1.10 Indruk van de woningen aan de Aak en Treubweg.

Figuur 1.11 Indruk van de woningen aan de Botter.

1.4.2 *Voorgenomen ontwikkelingen*

De opdrachtgever is voornemens om de woningen te renoveren en verduurzamen. De exacte werkzaamheden per complex zijn nog onbekend, maar omvatten naar alle waarschijnlijkheid de volgende isolerende maatregelen:

- ✂ Dakisolatie van buitenaf, inclusief dakvervanging;
- ✂ Spouwisolatie;
- ✂ Vloerisolatie;
- ✂ Vervangen van het glas;
- ✂ Vervangen van de kozijnen.

De opdrachtgever is voornemens om in 2025/2026 te starten met de werkzaamheden.

2. Inventarisatie en effectbeoordeling

Het onderzoek heeft bestaan uit het raadplegen van beschikbare bestaande bronnen aangevuld met een veldinspectie van het projectgebied.

2.1 Bronnenonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van beschermde flora en fauna ter plaatse van het projectgebied en de nabije omgeving. Dit bronnenonderzoek heeft bestaan uit het op 5 januari 2024 opvragen van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2024) en de BeSi (BIJ12, 2024a) van de afgelopen vijf jaar. Hierin is een overzicht opgevraagd van de vergunningsplichtige soorten in de Omgevingswet binnen een straal van 500 meter rond het projectgebied. Zie voor het volledige overzicht bijlage 3: Uittreksel NDFF. Bij het gebruik is rekening gehouden met de juridische houdbaarheid van de gegevens (3-5 jaar). Oudere waarnemingen kunnen worden gebruikt om de ecologische potenties in te schatten. Verder is gebruik gemaakt van bestaande literatuurgegevens, door Eco Reest uitgevoerd onderzoek en verspreidingsatlassen (zie literatuurlijst).

Uit het bronnenonderzoek komen de volgende relevante zoogdiersoorten naar voren: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en steenmarter. Daarnaast zijn waarnemingen van diverse vogelsoorten met een jaarrond beschermde nest-/rustplaats bekend, waaronder de gebouwgebonden huismus en gierzwaluw (zie bijlage 3).

Ten aanzien van gebiedsbescherming is aan de hand van (provinciale) kaartenviewers waaronder de InformatieKaart Natuur (BIJ12, 2024b) nagegaan of het projectgebied in/nabij beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en/of het NNN) ligt.

2.2 Veldinspectie

Het bezoek is erop gericht om te beoordelen of in het projectgebied en de directe omgeving potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten aanwezig zijn. De waargenomen beschermde soorten zijn vastgelegd. Het projectgebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Eco Reest. Het veldbezoek vond overdag plaats op 11 januari 2024. Tijdens de inventarisatie waren de omstandigheden als volgt: droog, geheel bewolkt, windkracht 3 Bft, 3°C.

2.3 Toetsing

Voor het onderdeel Natura 2000-activiteit en overige beschermde gebieden (H3) is ten aanzien van Natura 2000 een voortoets uitgevoerd, waarin is beoordeeld of (significant) negatieve effecten op de beschermde waarden (instandhoudingsdoelen) van Natura 2000-gebieden zijn te verwachten, en of er een diepgaandere beoordeling noodzakelijk is. Voor de regels ten aanzien van overige beschermde gebieden, waaronder het NNN, is bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten en of vervolgonderzoek nodig is.

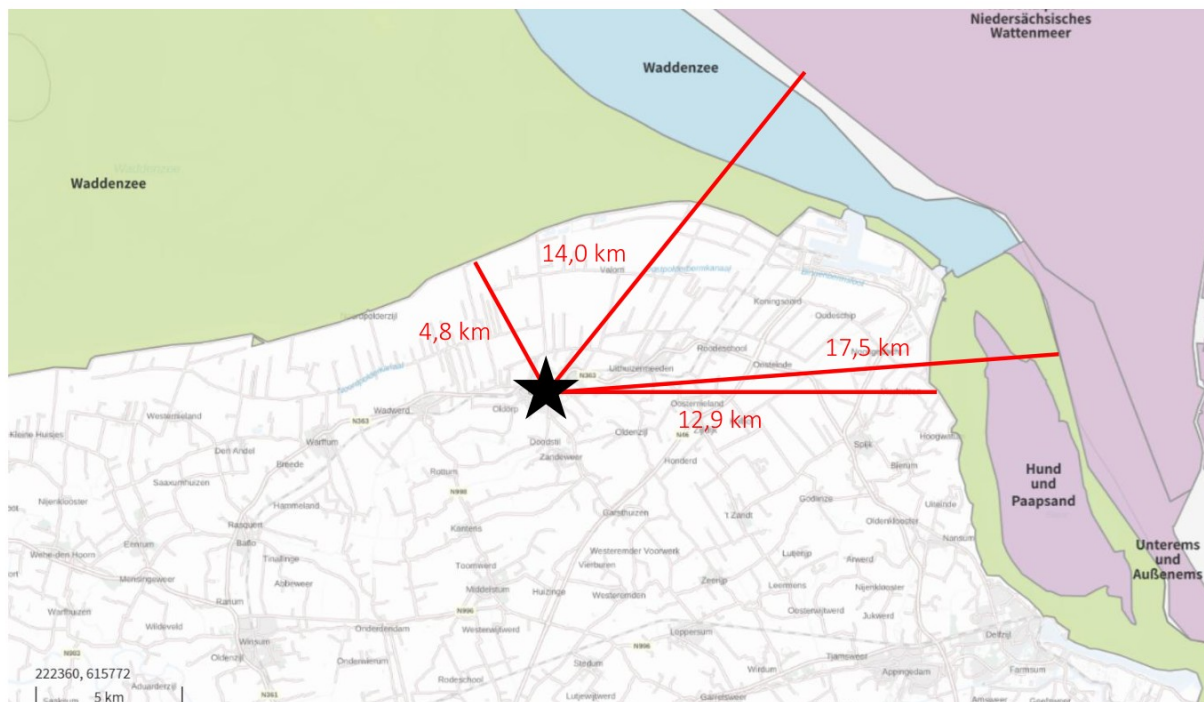
Voor het onderdeel flora en fauna activiteit (H4) is op basis van het bronnenonderzoek en het veldbezoek beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald of en zo ja, welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Indien sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over de te nemen vervolgstappen.

3. Effectbeoordeling Natura 2000-gebieden en overige beschermde gebieden

3.1 Natura 2000

3.1.1 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Nederlandse Natura 2000-gebieden is de Waddenzee op bijna 5 kilometer. De dichtstbijzijnde Duitse Natura 2000-gebieden zijn Hund und Paapsand, Niedersächsisches Wattenmeer en Unterems und Außenems, op respectievelijk bijna 13, 14 en bijna 18 kilometer (zie figuur 3.1). Overige Natura 2000-gebieden bevinden zich op meer dan 20 kilometer afstand.

Figuur 3.1 Globale ligging plangebied (zwarte ster) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden

(Bron: RIVM, 2024 - AERIUS Calculator).

3.1.2 Potentiële effecten

De effectenindicator van Broekmeyer et al. (2014; 2006) is een hulpmiddel om mogelijke schadelijke effecten op Natura 2000-gebieden te bepalen. De effectenindicator bevat 28 categorieën van activiteiten. De categorie die het meest toepasbaar is op de beoogde werkzaamheden (renovatie/verbouw) betreft 'woningbouw'. Op basis van de effectenindicator kan de categorie 'woningbouw' in relatie tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden mogelijk leiden tot: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring (licht, geluid, optisch), trillingen en mechanische effecten. Als aanvulling hierop kan ook sprake zijn van verzuring/vermesting als gevolg van stikstofdepositie.

In tabel 3.1 zijn de potentiële effecten opgesomd en voorzien van een onderbouwing of als gevolg van het voornemen mogelijk sprake is van het betreffende effect.

Tabel 3.1 Potentiële effecten op Natura 2000-gebieden met onderbouwing of mogelijk wel (oranje) of géén (groen) sprake is van het effect als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

Potentieel effect	Onderbouwing
Oppervlakteverlies en versnippering	Aangezien het projectgebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied ligt, is er geen sprake van direct negatieve effecten zoals oppervlakteverlies of versnippering
Verontreiniging en verdroging	Nee, bij de voorziene werkzaamheden komen geen gevaarlijke/ chemische stoffen vrij en is verdroging niet aan de orde, gezien de uitvoeringswijze (wo. milieueisen machinerie).
Verstoring (licht, geluid, optisch)	Op basis van bekende verstoringafstanden tot maximaal 1.500 meter (Broekmeyer et al., 2014; Krijgsveld et al., 2008, 2022; Vegte et al., 2014) en de afstanden tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden (bijna vier kilometer), is geen sprake van (tijdelijke) verstoring.
Trillingen	Eventuele trillingen hebben gezien het geringe trillingseffect van circa 50 meter (Gemeente Utrecht, 2003) geen effect op de verder gelegen Natura 2000-gebieden. Er wordt niet geheid.
Verstoring door mechanische effecten (betreding)	Aangezien het projectgebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied ligt, is er geen sprake van betreding van habitattypen en leefgebieden binnen Natura 2000-gebied.
Stikstofdepositie (verzuring/vermesting)	Door inzet van de machines en aan- en afrijdend verkeer is sprake van stikstofemissies. Effecten als gevolg van stikstofdepositie worden hieronder nader beoordeeld

3.1.3 Ecologische relaties

Ook ontbreken ecologische relaties tussen het projectgebied en Natura 2000-gebieden. De aangewezen doelsoorten van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn gebonden aan specifieke biotopen (Min LNV, 2024). De doelsoorten van het dichtstbijzijnde Nederlandse Natura 2000-gebied (zoals zeeprik, Noordse woelmuis, bruinvis, eider en visdief) zijn gebonden aan waterrijke landschappen, zeehabitats en open velden. Ook de doelsoorten van Duitse Natura 2000-gebieden Niedersächsisches Wattenmeer, Hund dun Paapsand en Unterems und Außenems betreffen soorten die gebonden zijn aan zeebiotopen en open water, zoals grijze zeehond, bruinvis, rivierprik, zeeprik, groenknolorchis, kluut, visdief en nauwe korfslak (Bundesamt für Naturschutz, 2024). Dergelijke biotopen zijn niet binnen en in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig.

Meervleermuis is echter ook een doelsoort van Natura 2000-gebied Unterems und Außenems. Meervleermuizen zijn gebonden aan waterrijke habitats als foerageergebied en de verblijfplaatsen bevinden zich doorgaans in woningen op tot wel 20 kilometer afstand van het foerageergebied (Zoogdiervereniging, 2024). Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied Unterems und Außenems (circa 17 kilometer) en de geschiktheid van de woningen (zie H4.3) kunnen verblijfplaatsen van meervleermuis in de woningen binnen het projectgebied niet uitgesloten worden. Vervolgstappen zijn aan de orde om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uit te sluiten.

3.1.4 Effecten stikstofdepositie

Door de voorgenomen ontwikkeling kan in de realisatie- en/of de gebruiksfase stikstofdepositie ontstaan. Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij stook van cv-installaties, in het verkeer of door inzet van mobiele machines. Stikstofdepositie kan tot vele kilometers ver reiken en negatieve (verzurende/vermestende) effecten hebben op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

De werkzaamheden betreffen het verduurzamen van bestaande woningen. Het gebruik van het projectgebied en de bijbehorende verkeersbewegingen blijven in de toekomstige gebruiksfase gelijk en door de verduurzaming vindt naar alle waarschijnlijkheid een afname van het gasverbruik plaats. Hierdoor is sprake van een netto afname in stikstofemissies in de toekomstige situatie ten opzichte van de huidige situatie. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn in de toekomstige gebruiksfase niet aan de orde.

In de tijdelijke realisatiefase ontstaan stikstofemissies door inzet van mobiele werktuigen en het werkverkeer. Gezien de omvang van de werkzaamheden (renovatie van 109 woningen) en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-

gebied (bijna 5 kilometer) worden negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie niet verwacht. Uitsluitend met behulp van het rekenprogramma AERIUS Calculator kan hier juridische zekerheid over worden verkregen.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de kaart in figuur 3.2 is te zien dat het projectgebied niet binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa vijf kilometer afstand.

Voor realisatie van de verduurzaming van de woningen is geen wijziging van het bestemmingsplan nodig (zie ook 1.3). Er is zodoende geen sprake van een nieuwe planologische ontwikkeling. Een nadere beoordeling ten aanzien van het NNN is zodoende niet aan de orde.

Figuur 3.2 Ligging projectgebied (zwarte ster) ten opzichte van het NNN (groen).

(Bron: Provincie Groningen, 2024c).

3.3 Natuur buiten het NNN

In het Groningse ruimtelijk beleid is naast bescherming van natuur binnen het NNN ook aandacht voor bescherming van natuur buiten het NNN, namelijk in de leefgebieden agrarisch natuurbeheer (akker- en weidevogels), ecologische verbindingzones en bos- en natuurgebieden buiten het NNN.

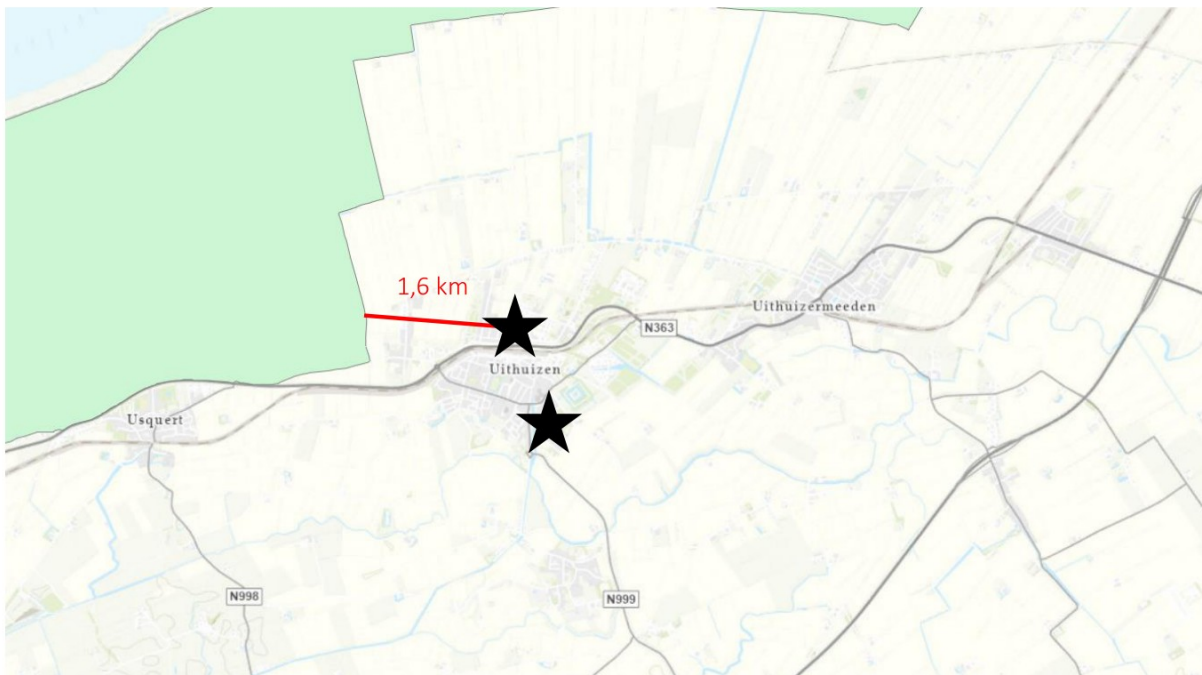
Bos- en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland leveren een bijdrage aan de biodiversiteit op landelijk gebied. Via gemeentelijke bestemmingsplannen worden deze gebieden beschermd tegen 'verrommeling' en behouden voor veilig, recreatief medegebruik.

Ecologische verbindingzones zijn erop gericht om de populatiedynamiek te stimuleren door obstakelvrije passages te behouden over of langs infrastructurele werken zoals wegen of kanalen.

De leefgebieden voor weide- en akkervogels zijn gericht op het behouden van levenskrachtige populaties weide- en akkervogels en worden in samenwerking met agrarische collectieven beheerd. De ganzenfoerageergebieden zijn erop gericht foerageermogelijkheden voor trekkende ganzen in de winterperiode te behouden.

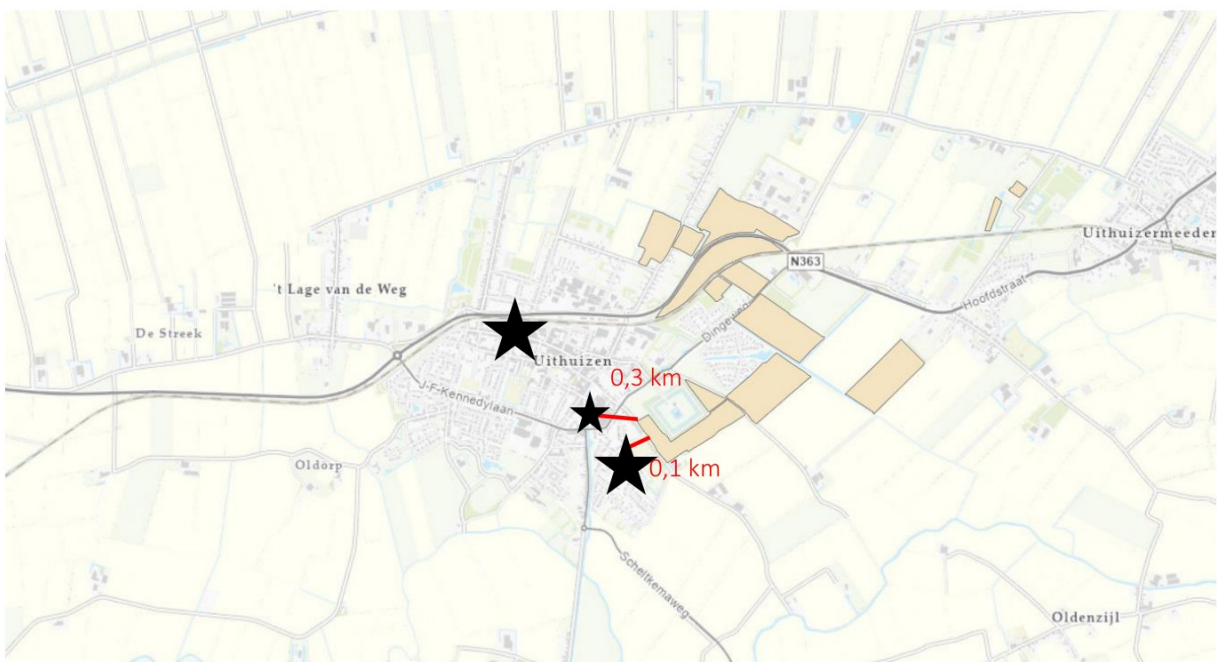
In figuur 3.3 en 3.4 is het projectgebied ten opzichte van leefgebied akkervogels en bos- en natuurgebieden buiten het NNN aangegeven. Overige natuur bevindt zich op meer dan 4 kilometer afstand.

De voorgenenomen plannen hebben gezien de ligging binnen bebouwde kom, de bestaande verstoringscontouren, de afstand en de aard en omvang van de plannen geen effect op de beschermde natuur. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Figuur 3.3 Ligging projectgebied (zwarte sterren) ten opzichte van de leefgebieden akkervogels (groen).

(Bron: Provincie Groningen, 2024b).

Figuur 3.3 Ligging projectgebied (zwarte sterren) ten opzichte van bos- en natuurgebieden buiten het NNN (oranje).

(Bron: Provincie Groningen, 2024a).

4. Effectbeoordeling soortenbescherming

4.1 Flora

De veldinspectie is uitgevoerd na het groeiseizoen van vele soorten planten. Desondanks is er op basis van de terreinkenmerken en aangetroffen soorten een goed beeld verkregen van de potentie voor beschermde soorten. Gedurende de veldinspectie zijn geen beschermde soorten waargenomen.

Binnen en in de directe omgeving van het projectgebied is weinig wilde begroeiing aanwezig. De tuinen bestaan hoofdzakelijk uit gecultiveerde soorten, zoals hortensia's en vlinderstruiken, en zijn grotendeels deels verhard. Ook de in de omgeving aanwezige bomen en gazons worden regelmatig gemaaid en/of gesnoeid en worden omringd door verharding. De grasvelden worden regelmatig betreden. Beschermde flora worden op basis van deze terreinkenmerken en de bekende verspreidingsgegevens uitgesloten binnen het projectgebied. Bovendien wordt bij de voorgenomen werkzaamheden geen begroeiing aangetast. Vervolgstappen ten aanzien van flora zijn niet aan de orde.

Figuur 4.1 Indruk van de begroeiing binnen en in de omgeving van het projectgebied.

4.2 Broedvogels

De veldinspectie is uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Broedende vogels zijn daardoor niet waar te nemen. Desondanks kan er op basis van de veldinspectie een goed beeld verkregen worden van geschiktheid voor vogelsoorten.

De provincie Groningen hanteert het beleid dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden. Als een vogel jaarlijks terugkeert naar hetzelfde nest, moet deze in staat blijven om zijn eerder verlaten nest weer te kunnen betrekken. Indien ecologisch wordt gemotiveerd dat een vogel in de directe omgeving geen andere nestgelegenheden heeft, wordt het nest beschouwd als essentieel en daarmee jaarrond beschermd. De provincie

Groningen hanteert geen lijst van vogels met een jaarrond beschermd nest, maar erkent de lijsten van andere bevoegde gezagen als hulpmiddel om de essentie van een nest aan te kunnen tonen. De lijst van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is als leidraad genomen (RVO, 2022).

4.2.1 Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1-4)

Vogelsoorten van categorie 1-4 (RVO, 2022) maken jaarrond gebruik van hun nestlocatie en/of zijn zeer honkvast (al dan niet broedend in kolonieverband), waardoor ze veelal geen nieuwe nestplaats (kunnen) maken. Nesten van categorie 1-4 soorten worden zodoende als jaarrond beschermd beschouwd.

In de omgeving van het projectgebied zijn diverse soorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals huismus en gierzwaluw (NDFF, 2024).

Gierzwaluw

Gierzwaluwen zijn veelal gebonden aan bebouwing in steden en dorpen en zijn nestgetrouw, ze keren jaarlijks terug naar dezelfde nestlocatie. Gierzwaluwen nestelen doorgaans in holtes in bebouwing, zoals onder dakpannen, waarbij een valruimte van minimaal 3 meter onder de invliegopening aanwezig is (BIJ12, 2023a).

Bij een deel van de woningen ontbreken openingen van voldoende formaat en met voldoende diepgang om nestlocaties voor gierzwaluw te bieden. De dakranden van de platte daken van de woningen aan de Departementsstraat 34 tot en met 36c en Molenerf sluiten te strak aan en er ontbreken nissen (figuur 4.2).

Bij een deel van de woningen bieden de kantpannen en/of de eindvorsten van de daken gierzwaluwen toegang tot het dakvlak, waar deze tot broeden zouden kunnen komen (figuur 4.3 en 4.4). Nestlocaties van gierzwaluw kunnen zodoende niet uitgesloten worden binnen een deel het projectgebied. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de geschiktheid van de verschillende woningen voor gierzwaluw. Als er renovatiewerkzaamheden aan het dak worden uitgevoerd, kunnen deze potentiële nestplaatsen verloren gaan. Vervolgstappen zijn aan de orde.

Figuur 4.2 De dakranden langs de platte daken van de woningen binnen het projectgebied sluiten te strak aan voor gierzwaluwen en huismussen, maar geven vleermuizen mogelijk toegang tot het dakvlak en/of de spouw.

Figuur 4.3 De kantpannen van een deel van de woningen binnen het projectgebied bieden toegang tot het dakvlak en mogelijk tot de spouw aan gierzwaluw en vleermuizen.

Figuur 4.4 De eindvorsten van een deel van de woningen binnen het projectgebied bieden toegang tot het dakvlak en mogelijk tot de spouw aan gierzwaluw en vleermuizen.

Huismus

De habitat van huismus moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel, dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Ontbreekt één van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet meer geschikt. Nesten van huismussen zijn in de regel te vinden in of tegen allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen, in neststenen en in kieren en gaten in muren. Ook zijn nesten te vinden achter regenpijpen bij al dan niet met klimop begroeide muren en in nestkasten (BIJ12, 2023b)

Bij een deel van de woningen ontbreken openingen van voldoende formaat en met voldoende diepgang om nestlocaties voor gierzwaluw te bieden. De dakranden van de platte daken van de woningen aan de Departementsstraat 34 tot en met 36c en Molenerf sluiten te strak aan en er ontbreken nissen (figuur 4.2).

Via de dakgoot en eerste rij pannen van een deel van de woningen of via de pannen rond de dakramen kunnen huismussen onder het dak tot broeden komen (figuur 4.5). Ook biedt de omgeving geschikt leefgebied door de aanwezigheid van begroeiing en foerageergebied, zoals de vlinderstruiken of de bladhoudende beukhagen in de omgeving. Nestplaatsen van huismus kunnen zodoende niet worden uitgesloten binnen een deel van het projectgebied. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de geschiktheid van de verschillende woningen voor huismus. Als er renovatiewerkzaamheden aan het dak worden uitgevoerd, kunnen deze potentiële nestplaatsen verloren gaan. Vervolgstappen zijn aan de orde.

Figuur 4.5 Via de pannen rond de dakramen van een deel van de woningen binnen het projectgebied kunnen huismussen en vleermuizen het dakvlak bereiken.

Overige soorten met jaarrond beschermde nesten categorie 1-4

Overige categorie 1-4 soorten met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten binnen het projectgebied, door de ligging binnen de bebouwde kom en/of het ontbreken van grote bomen(groepen), rietkragen en waterrijke habitats.

Tabel 4.1 Geschiktheid van de woningen binnen het projectgebied voor gierzwaluw, huismus en overige categorie 1-4 soorten. Rood: Woningen geschikt, vervolgstappen aan de orde. Groen: Woningen ongeschikt, vervolgstappen niet aan de orde.

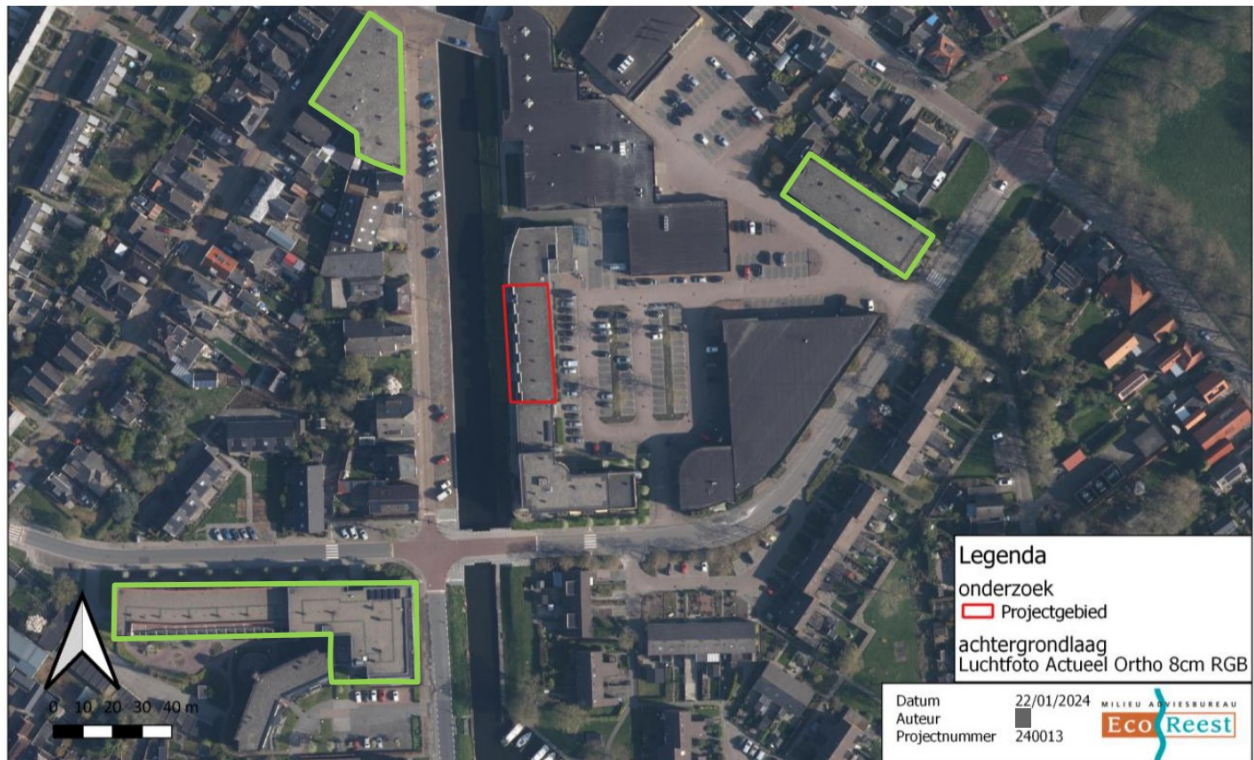
Adres	Gierzwaluw	Huisemus	Overige categorie 1-4 soorten
Hamrikhof 1 t/m 17			
Departementsstraat 22 t/m 22c & 38 t/m 40c			
Departementsstraat 34 t/m 36c			
Departementsstraat 42 t/m 48			
Vicariefhof 1 t/m 13			
Nijverheidsweg 2 t/m 10			
Molenerf 20 t/m 54			
Aak 3 t/m 13f & Treubweg 32			
Botter 14 t/m 52			

4.2.2 Overige soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Soorten van categorie 5 zijn honkvaste broeders, maar doorgaans voldoende flexibel om elders een nest te bouwen. Indien sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen zijn nesten van categorie 5 ook jaarrond beschermd.

Binnen en in de directe omgeving van het projectgebied kunnen categorie 5 soorten als spreek tot broeden komen. Voor de in de nabijheid bekende categorie 5 soorten (NDFF, 2024) zijn in de omgeving van het projectgebied echter voldoende (tijdelijke) alternatieven aanwezig. Nesten van mogelijk binnen het projectgebied voorkomende categorie 5 soorten als spreek zijn zodoende niet jaarrond beschermd.

Enkele provincies beschouwen ook verscheidene dakbroedende vogels, zoals visdief en scholekster als categorie 5 soorten. Het gebouw aan Molenerf heeft een plat, met grind bedekt dak en is daarmee geschikt als broedlocatie voor dakbroedende vogels. In de omgeving van het projectgebied zijn alternatieve grinddaken voorhanden, zoals het appartementencomplex aan de Havenweg 1 en 13 en het complex aan de Borgweg 100 (figuur 4.6 en 4.7). In de NDFF (2024) is een nest van scholekster bekend op het dak van het gebouw aan de Havenweg 1. Er zijn geen nesten van dakbroedende vogels bekend op de andere potentieel geschikte daken in de omgeving van het projectgebied. Het is zodoende aannemelijk dat de alternatieve grinddaken beschikbaar zijn. Nesten van mogelijk binnen het projectgebied voorkomende dakbroedende vogels als visdief en scholekster zijn zodoende niet jaarrond beschermd.

Figuur 4.6 In de omgeving van het projectgebied zijn alternatieve grinddaken voor dakbroedende vogels voorhanden (groen omlijnd).

Figuur 4.7 In de omgeving van het projectgebied zijn alternatieve grinddaken voor dakbroedende vogels voorhanden (groen omlijnd).

4.2.3 Soorten zonder jaar rond beschermd nest

Binnen en in de directe omgeving van het projectgebied kunnen algemene vogels zoals kauw en houtduif tot broeden komen, zoals op de daken en schoorstenen van de woningen of in de hagen en bomen. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen. Verstoring van vogels is toegestaan zolang dit geen wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding heeft.

4.3 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen via nauwe openingen hun verblijfplaats kruipend bereiken. De verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in spouwmuren, achter gevelbetimmering, daklijsten en vensterluiken, onder dakpannen, spleten en nissen in muren, in boomholten et cetera (Dietz et al., 2011).

4.3.1 Verblijfplaatsen

Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat bij alle woningen binnen het projectgebied openingen aanwezig zijn die vleermuizen toegang bieden tot de spouw en/of het dakvlak. De openingen bevinden zich op diverse locaties, zoals in stootvoegen, onder kantpannen en eindvorsten of onder de dakranden (figuur 4.2 tot en met 4.7). De nokvorsten waren veelal afgesloten met kunststof, hoewel niet uitgesloten kan worden dat op enkele plekken toch genoeg ruimte is voor vleermuizen. Tabel 4.2 geeft een overzicht van de geschikte openingen bij de verschillende woningen binnen het projectgebied. De woningen binnen het projectgebied zijn daarmee potentieel geschikt als zomer-, kraam-, paar- of overwinteringslocatie van gebouwbewonende soorten, zoals de in de directe omgeving bekende gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

Daarnaast kunnen gewone dwergvleermuizen in grote groepen overwinteren. In de nazomer worden deze massawinterverblijfplaatsen in grote groepen verkend door voor een dergelijke verblijfplaats te zwermen. Dit gedrag is tot nu toe met name aangetoond bij grotere, hoge gebouwen, zoals flats of kerken. Een zwermlocatie van gewone dwergvleermuizen wordt zodoende niet verwacht binnen het projectgebied.

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze mogelijk aanwezige verblijfplaatsen aangetast en/of verstoord worden. Dit is met name het geval bij dakrenovatie en/of spouwmuurisolatie. Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk om eventuele verblijfplaatsen vast te stellen dan wel te kunnen uitsluiten.

Tabel 4.2 Geschiktheid en potentiële openingen voor gebouwbewonende vleermuizen binnen het projectgebied. Rood: Woningen geschikt, vervolgstappen aan de orde.

Adres	Geschiktheid voor vleermuizen	Openingen
Hamrikhof 1 t/m 17		Stootvoegen, kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen
Departementsstraat 22 t/m 22c & 38 t/m 40c		Stootvoegen en kantpannen
Departementsstraat 34 t/m 36c		Stootvoegen en dakranden
Departementsstraat 42 t/m 48		Stootvoegen, kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen
Vicariehof 1 t/m 13		Stootvoegen, kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen
Nijverheidsweg 2 t/m 10		Stootvoegen, kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen
Molenerf 20 t/m 54		Stootvoegen, dakranden en openingen bij afvoerpijpen
Aak 3 t/m 13f & Treubweg 32		Kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen
Botter 14 t/m 52		Kantpannen, eindpannen en pannen rond de dakramen

Figuur 4.6 Stootvoegen in de gevels van een deel van de woningen binnen het projectgebied geven vleermuizen toegang tot de spouw.

Figuur 4.7 De ruimte bij de afvoerpijpen van de woningen binnen het projectgebied geven vleermuizen toegang tot open ruimtes.

4.3.2 *Vliegroute*

De bomen en woningen langs de straten in de omgeving vormen lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen worden gebruikt door vleermuizen. Gezien de aanwezigheid van alternatieven in de directe omgeving betreft het geen essentiële vliegroutes. Bovendien worden bij de werkzaamheden deze mogelijke vliegroutes niet aangetast. Werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats, zodat ook geen sprake is van lichtverstoring. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen zijn zodoende niet aan de orde.

4.3.3 *Foerageergebied*

Het projectgebied kan onderdeel uitmaken van het van het foerageergebied van in de omgeving voorkomende soorten vleermuizen (NDFF, 2024). Aangezien de werkzaamheden overdag plaatsvinden en de locatie en omgeving na ontwikkeling voldoende geschikt blijven als foerageergebied is verder onderzoek naar het voorkomen van foeragegebieden van vleermuizen niet noodzakelijk.

4.4 *Grondgebonden zoogdieren*

4.4.1 *Beschermde grondgebonden zoogdieren*

Verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren (zonder provinciale vrijstelling) worden op basis van de habitateisen, de terreinkenmerken en het veldbezoek uitgesloten. Voor de in de nabijheid bekende steenmarter (NDFF, 2024) ontbreken geschikte verblijfplaatsen in de vorm van steenhopen of openingen in de bebouwing. Het projectgebied kan deel uitmaken van het foerageergebied van grondgebonden zoogdieren zoals steenmarter. De voorgenomen werkzaamheden tasten het foerageergebied echter niet aan en er zijn voldoende (tijdelijke) alternatieven aanwezig in de omgeving van het projectgebied. Negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op grondgebonden zoogdieren zijn zodoende uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen is zodoende niet aan de orde.

4.4.2 *Overige grondgebonden zoogdieren met een provinciale vrijstelling*

In het projectgebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten zoals huisspitsmuis te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Groningen vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Omgevingswet (zie bijlage 1), waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.5 *Overige soorten*

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater binnen het projectgebied worden vissen en (voortplantingsbiotoop van) amfibieën en libellen uitgesloten. Ook zijn geen geschikte overwinteringsplekken voor amfibieën aanwezig, zoals steenhopen of losse grond. Voor reptielen zijn geen zonplekken omringd door geschikte vegetatie of geschikt habitat zoals beekdalen, duinen of heidevelden aanwezig. Beschermde ongewervelden zijn gebonden aan vochtige en waterrijke habitats, duinen en eikenbossen. Dergelijke biotopen zijn niet binnen het projectgebied aanwezig. Gelet op de terreinkenmerken, de habitateisen en verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van beschermde vissen, amfibieën, reptielen, vlinders en overige ongewervelden ter plaatse van het projectgebied uitgesloten. Vervolgstappen ten aanzien van deze soortgroepen zijn niet aan de orde.

4.6 *Rode Lijst soorten*

Een deel van de Rode Lijst soorten, zoals vogels, laatvlieger en amfibieën, is reeds in bovenstaande paragrafen besproken.

Het projectgebied bestaat uit woningen in de bebouwde kom, waarbij oppervlaktewater en wilde begroeiing ontbreekt. De tuinen zijn goed onderhouden en aangeplant. Rode Lijst soorten flora en essentieel leefgebied van Rode Lijst geleedpotigen worden zodoende niet in tuinen van de woningen en omliggende groenstroken verwacht.

Vervolgstappen zijn aan de orde ten aanzien van Rode Lijst soorten huismus en laatvlieger. Negatieve effecten op overige Rode Lijst soorten zijn uitgesloten.

5. Conclusie en advies

5.1 Natura 2000-gebieden, overige beschermde gebieden

Uit de quickscan natuurbescherming Omgevingswet ten aanzien van Natura 2000-gebieden, overige beschermde gebieden wordt het volgende geconcludeerd:

5.1.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt buiten Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied ligt op circa 5 kilometer afstand. Vanwege deze afstand, de potentiële effecten, bekende dosis-effectrelaties en de aard/omvang van de voorgenomen ontwikkeling, zijn negatieve effecten, met uitzondering van stikstofdepositie in de realisatiefase, op voorhand uitgesloten. Gezien de aard en omvang van de werkzaamheden worden negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie in de realisatiefase niet verwacht. Hier kan echter uitsluitend met behulp van het rekenmiddel AERIUS Calculator juridisch zekerheid over worden verkregen.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland (en natuur buiten het NNN). Het voorgenomen plan heeft gezien de ligging binnen de bebouwde kom en de aard en omvang van de plannen geen effect op deze gebieden. Vervolgstappen ten aanzien van het NNN zijn niet aan de orde.

Tabel 5.1 Samenvatting conclusies gebiedsbescherming en houtopstanden.

	Afstand tot dichtstbijzijnde gebied	(Mogelijk) negatieve effecten	Vervolgstappen
Natura 2000	4,8 km	Niet verwacht	AERIUS-berekening voor juridische zekerheid
Natuurnetwerk Nederland	4,8 km	Nee	Nee
Natuur buiten NNN			
- bos- en natuur buiten NNN	100 m	Nee	Nee
- ganzenfoerageergebied	11,2 km	Nee	Nee
- leefgebied akkervogels	1,6 km	Nee	Nee
- leefgebied weidevogels	4,0 km	Nee	Nee
- ecologische verbindingzones	13,8 km	Nee	Nee

5.2 Flora en fauna activiteit

Uit de quickscan natuurbescherming Omgevingswet ten aanzien van flora en fauna activiteit wordt het volgende geconcludeerd:

- ✂ **Vogels:** Binnen een deel van het projectgebied kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus en gierzwaluw aanwezig zijn. Als gevolg van de werkzaamheden aan het dak gaan deze potentiële nestplaatsen verloren, nader soortgericht onderzoek is aan de orde.
- ✂ Binnen en in de directe omgeving van het projectgebied kunnen ook niet-jaarronde vogelsoorten tot broeden komen. Aantasting en verstoring van broedvogels dient voorkomen te worden.
- ✂ **Vleermuizen:** Binnen het projectgebied zijn potentiële zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaatsen (van enkele individuen) van gebouwde wonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis) aanwezig. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen deze verblijfplaatsen verloren gaan, nader soortgericht onderzoek is aan de orde. Mogelijk vormt het projectgebied onderdeel van een vliegroute en foerageergebied. Dit betreft echter geen essentieel leefgebied en de ontwikkeling heeft geen negatief effect op de functionaliteit ervan.
- ✂ **Overige soortgroepen – zonder provinciale vrijstelling:** Groei- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren, flora, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden zijn gezien de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens uitgesloten.

- ✂ **Vrijgestelde soorten:** In het projectgebied zijn enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën te verwachten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsartikelen, wel geldt te allen tijde de zorgplicht.
- ✂ **Rode Lijstsoorten:** nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk om negatieve effecten op huismus en laatvlieger uit te sluiten. Negatieve effecten op overige Rode Lijst fauna en flora zijn niet aan de orde.
- ✂ Er geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht

Tabel 5.2 Samenvatting conclusies soortenbescherming.

Beschermde soorten	Groei-/verblijfplaatsen/ essentieel leefgebied aanwezig	(Mogelijk) negatief effect	Vervolgstappen
Flora	Nee	Nee	Nee
Vogels			
- jaarrond beschermd (cat. 1-4)			
huismus	Deels mogelijk, zie tabel 5.3	Mogelijk	Nader onderzoek
gierzwaluw	Deels mogelijk, zie tabel 5.3	Mogelijk	Nader onderzoek
- jaarrond beschermd (cat. 5)	Mogelijk	Mogelijk	Aantasten voorkomen
- overige broedvogels	Mogelijk	Mogelijk	Aantasting voorkomen
Vleermuizen			
- gebouwgebonden verblijven	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek
- boomgebonden verblijven	Nee	Nee	Nee
- foerageergebied	Mogelijk	Nee	Verstoring voorkomen
- vliegroutes	Mogelijk	Nee	Verstoring voorkomen
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee
- soorten met prov. vrijstelling	Mogelijk	Mogelijk	Zorgplicht
Amfibieën	Nee	Nee	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	Nee
Vrijgestelde soorten	Mogelijk	Mogelijk	Zorgplicht, negatieve effecten minimaliseren
Rode lijstsoorten	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek huismus en laatvlieger

Tabel 5.3 Geschiktheid van de woningen binnen het projectgebied voor gierzwaluw, huismus en gebouwbewonende vleermuizen. Rood: woningen geschikt, vervolgstappen aan de orde. Groen: woningen ongeschikt, vervolgstappen niet aan de orde.

Adres	Gierzwaluw	Huisumus	Vleermuizen
Hamrikhof 1 t/m 17			
Departementsstraat 22 t/m 22c & 38 t/m 40c			
Departementsstraat 34 t/m 36c			
Departementsstraat 42 t/m 48			
Vicariefhof 1 t/m 13			
Nijverheidsweg 2 t/m 10			
Molenerf 20 t/m 54			
Aak 3 t/m 13f & Treubweg 32			
Botter 14 t/m 52			

5.3 Advies en vervolgstappen

5.3.1 Stikstofdepositie

Om juridische zekerheid te verkrijgen kan een AERIUS-berekening voor de realisatiefase gemaakt worden om inzichtelijk te maken of sprake is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied(en).

Afhankelijk van de uitkomsten van de berekening zijn vervolgstappen aan de orde. Voor ontwikkelingen waarbij is aangetoond dat er géén sprake is van (toename van) stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden (<0,00 mol/ha/jr), is

geen vergunning nodig. In dat geval kan het project worden uitgevoerd zonder verdere vervolgstappen met betrekking tot de Omgevingswet, onderdeel Natura 2000. Voor ontwikkelingen waarbij de depositie >0,00 mol/ha/jaar is, zijn significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten en zijn vervolgstappen zoals een nadere ecologische beoordeling (voortoets stikstof), saldering en/of een vergunning aan de orde.

5.3.2 *Soortgericht nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen*

Om te bepalen of er nestplaatsen van gierzwaluwen en huismussen vleermuisverblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig zijn, is aanvullend onderzoek nodig. Alleen dan kan bepaald worden of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van schadelijke handelingen van de Omgevingswet.

Voor het nader onderzoek naar gierzwaluw wordt de methode uit het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus aangehouden (Netwerk Groene Bureaus, 2023). Het onderzoek naar gierzwaluw bestaat uit drie bezoeken in de periode juni - half juli.

Huismussen beginnen vroeger met broeden en kunnen met twee gerichte veldbezoeken in de optimale periode 1 april tot en met 15 mei of drie gerichte veldbezoeken tussen 10 maart en 20 juni in beeld worden gebracht (conform Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus aangehouden (Netwerk Groene Bureaus, 2023)). Er geldt een periode van minimaal tien dagen tussen de veldbezoeken.

Leidraad voor vleermuisonderzoek is het vleermuisprotocol van 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021)). Voor een volledig vleermuisonderzoek zijn meerdere veldbezoeken nodig in de periode half mei - september. Het onderzoek dient gericht te zijn op zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen (van enkele individuen) van de gebouwbewonende soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn.

5.3.3 *Overige broedvogels*

In de directe omgeving van het projectgebied kunnen diverse (niet jaarrond beschermde) vogels tot broeden komen. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen.

Tijdens het broedseizoen zijn alle broedende vogels en hun nesten beschermd. Daarom heeft het zin om zoveel mogelijk werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Voor het broedseizoen wordt in principe de periode van 1 maart tot 1 september aangehouden, maar dit zijn geen harde grenzen. Bepalend is of er broedgevallen aanwezig zijn, en dit is afhankelijk van de soort en van klimatologische omstandigheden, die van jaar tot jaar verschillen.

Het is vaak niet mogelijk alle werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Dat betekent dat er voorafgaand en/of tijdens de werkzaamheden rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van deze nesten.

Er zijn verschillende mogelijkheden om hier invulling aan te geven. Het is altijd maatwerk en ter beoordeling aan een deskundig ecooloog, en het kan niet uitgevoerd worden zonder ecologische begeleiding.

In alle gevallen is het noodzakelijk dat een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld en dat een deskundig ecooloog de projectlocatie vrijgeeft voor de werkzaamheden.

5.3.4 *Specifieke zorgplicht*

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland

voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of vergunning of vrijstelling is verleend.

Werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat eventueel aanwezige dieren de gelegenheid krijgen te vluchten. Dit betekent in de praktijk veelal dat in één richting gewerkt wordt, zodat dat dieren niet 'opgesloten' raken. Er kan onder andere invulling gegeven worden aan de zorgplicht door het gebruik van vaste rijroutes, het zo kort mogelijk werken binnen het projectgebied en het vermijden van het gebruik (kunst)verlichting, zowel in de realisatie- als gebruiksfase.

5.4 Verantwoording

De conclusies en adviezen zijn van toepassing op de door de opdrachtgever aangegeven en in hoofdstuk 1.4 beschreven werkzaamheden en onder de voorwaarden en uitgangspunten genoemd in het document (en overige communicatie met de opdrachtgever). Indien deze wijzigen of er ook andere werkzaamheden worden uitgevoerd, dient er een herbeoordeling plaats te vinden.

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage.

Bovendien aanvaardt Eco Reest BV geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur / documenten

BIJ12 (2023a). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0, juli 2023

BIJ12 (2023b). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1, februari 2023.

Broekmeyer, M.E.A. et al. (2014). Update effectenindicator Natura 2000. Wageningen, Alterra, voorjaar 2014.

Broekmeyer, M.E.A. (redactie) (2006). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterrapport 1375, oktober 2006.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Gemeente Utrecht (2003). Handhaafinstructie - Trillingen bij heien. Afdeling bouwbeheer, januari 2003

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits en J. van der Winden (2022). Verstoringsgevoeligheid van vogels - Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits en J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels - Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. 23 december 2008.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie november 2023.

Provincie Groningen (2024). Omgevingsverordening provincie Groningen. Gepubliceerd op 11-11-2023, in werking vanaf 01-01-2024.

Vegte, F, van der, J. Bosman & D. Logemann (2014). Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Arcadis, 18 februari 2014.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari 2021.

Internet

BIJ12 (2024a). Beschermde Soortenindicator. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van https://atlas.bij12.nl/WebViewer/index.html?viewer=BeSI_rapport

BIJ12 (2024b). InformatieKaart Natuur. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van https://atlas.bij12.nl/WebViewer/index.html?viewer=ikn_pub

Ministerie van LNV - Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://www.natura2000.nl/>

Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van www.NDFF.nl¹

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Omgevingsloket (2024). Regels Omgevingswet. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>

Overheid (2024). Wetstekst Omgevingswet. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van [https://wetten.overheid.nl/Provincie Groningen \(2024a\). Bos- en natuurgebieden buiten Natuurnetwerk NL \(Omgevingsvisie 2016-2020\). Geraadpleegd op 5 januari 2024, van https://geoportaal.provinciegroningen.nl/portal/apps/mapviewer/index.html?layers=0dfcdef7cf05471d951ec8455d4e7208](https://wetten.overheid.nl/Provincie+Groningen+(2024a).+Bos-+en+natuurgebieden+buiten+Natuurnetwerk+NL+(Omgevingsvisie+2016-2020).Geraadpleegd+op+5+januari+2024,+van+https://geoportaal.provinciegroningen.nl/portal/apps/mapviewer/index.html?layers=0dfcdef7cf05471d951ec8455d4e7208)

Provincie Groningen (2024b). Leefgebieden akkervogels. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://geoportaal.provinciegroningen.nl/portal/apps/mapviewer/index.html?layers=58f0fb27a61640eb9f009d7da483721d>

Provincie Groningen (2024c). Leefgebieden weidevogels. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://geoportaal.provinciegroningen.nl/portal/apps/mapviewer/index.html?layers=0f884995f13043f894895c2fb309d393>

RIVM (2024). AERIUS Calculator, versie 2023.1. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://calculator.aerius.nl/>

RVO (2021). Indicatieve lijst jaarronde beschermde vogelnesten van, <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

Bijlage 1

Overzicht vrijgestelde soorten provincie Groningen

Vrijgestelde soorten Provincie Groningen	
Zoogdieren	Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)
	Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>)
	Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>)
	Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)
	Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)
	Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)
	Ondergrondse woelmuis (<i>Pitymys subterraneus</i>)
	Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)
	Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)
	Tweekleurige bosspitsmuis (<i>Sorex coronatus</i>)
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)
	Vos (<i>Vulpes vulpes</i>)
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)
	Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)
	Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>)
	Meerkikker Pelophylax ridibundus (<i>Rana ridibunda</i>)
	Middelste groene kikker / Bastaardkikker (<i>Pelophylax klepton esculentus Rana esculenta</i>)

Bron: Provincie Groningen (2024).

Bijlage 2

Indicatieve lijst vogels met jaarrond beschermde nesten ministerie van EZ.

Nederlandse naam	Categorie*	Nederlandse naam	Categorie*
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5
Buizerd	4	Boerenwaluw	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5
Havik	4	Boomkruiper	5
Huisemus	2	Bosuil	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5
Oehoe	3	Draaihals	5
Ooievaar	3	Eidereend	5
Ransuil	4	Ekster	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5
Steenuil	1	Groene specht	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5
Zwarte wouw	4	Hop	5
		Huiswaluw	5
		IJsvogel	5
		Kleine Bonte specht	5
		Kleine vliegenvanger	5
		Koolmees	5
		Kortsnavelboomkruiper	5
		Oeverwaluw	5
		Pimpelmees	5
		Raaf	5
		Ruigpootuil	5
		Spreeuw	5
		Tapuit	5
		Torenvalk	5
		Zeearend	5
		Zwarte kraai	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5
		Zwarte specht	5

***Toelichting categorieën:**

Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).

Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huisemus). Zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk bebouwing.

Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).

Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd.

Bron: RVO Nederland

Bijlage 3

Uittreksel NDFF

Beschermde soorten* binnen 500 meter van het projectgebied.

Soort	
Vogels	Zoogdieren
Blauwe reiger	Bunzing
Boerenzwaluw	Haas
Boomklever	Gewone dwergvleermuis
Boomkruiper	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis
Boomvalk	Laatvlieger
Bosuil	Ruige dwergvleermuis
Buizerd	Steenmarter
Draaihal	Watervleermuis
Ekster	Geleedpotigen
Gekraagde roodstaart	Gevlekte witsnuitlibel
Gierzwaluw	Vaatplanten
Gauwe vliegenvanger	Kruipijm
Groene specht	
Grote bonte specht	
Grote gele kwikstaart	
Havik	
Huismus	
Huiszwaluw	
Ijsvogel	
Kerkuil	
Koolmees	
Oeverzwaluw	
Ooievaar	
Pimpelmees	
Ransuil	
Sperwer	
Spreeuw	
Tapuit	
Wespendief	
Zwarte kraai	
Zwarte roodstaart	

*Habitatrichtlijnsoorten, soorten met jaarrond beschermde nesten en provinciaal beschermde soorten.
(Bron: NDFF, 2024)

Bijlage 4

Uittreksel NDFF Rode Lijst soorten

Rode Lijst soorten* binnen 500 meter van het projectgebied.

Soort	
Vogels	Zoogdieren
Blauwe kiekendief	Bunzing
Boerenzwaluw	Haas
Bontbekplevier	Konijn
Boomvalk	Laatvlieger
Draaihals	Geleedpotigen
Gele kwikstaart	Gevlekte witsnuitlibel
Graspieper	Kleine parelmoervlinder
Grauwe vliegenvanger	Venwitsnuitlibel
Grutto	Vaatplanten en schimmels
Huisbus	Bilzekruid
Huiszwaluw	Elzenstromakelkje
Keep	Kalkschrifmos
Kemphaan	Kranssalie
Koekoek	Kruiptijm
Kramsvogel	Moerasleemhoed
Oeverloper	Zacht vetkruid
Paapje	
Ransuil	
Ringmus	
Spotvogel	
Tapuit	
Veldleeuwerik	
Watersnip	

*Rode Lijst soorten (Bron: NDFF, 2024)